

Joan i Francesc, ànimes bessones

Bernabé Dalmau

En menys de nou mesos s'ha escaigut el cinquantè aniversari dels tres grans esdeveniments que coronaren el breu però intens pontificat del papa Angelo Giuseppe Roncalli: la inauguració del concili Vaticà II (11 d'octubre), la publicació de la seva encíclica *Pacem in Terris* (11 d'abril) i el seu traspàs (3 de juny).

El primer tingué el ressò que es mereixia com a fet cabdal del catolicisme al segle XX i que ha merescut la celebració de l'Any de la Fe. L'aniversari de l'encíclica quedà bastant eclipsat pels primers passos del nou papa Francesc. I ara, el present aniversari de la mort -dilluns passat en va fer cinquanta anys- continua polaritzat per la singularitat del pontífex argentí.

Amb tot, no és atzarós que les coses siguin així. Des del primer moment s'ha establert en l'opinió

Aquí els qui donen la talla són infants i vells; Joan XXIII fruïa anant pels hospitals i repartint caramels

popular un paral·lelisme entre els dos papes, afavorit per una certa semblança física i sobretot pels gestos innovadors. Pels gestos i per les paraules.

Quan llegim frases com ara: "El món s'interessa per fer diners; fruit de la vida i imposar-se costi el que costi, fins i tot, si convé, per desgràcia, amb prepotència", o "Els infants, quina riquesa, quina benedició!", pensem que són extrems d'aquelles homilies diàries de Francesc a la capella de Santa Marta, quan de fet són citacions literals del papa Roncalli.

Hi ha algun llibre que ja presenta Francesc com el nou Joan XXIII. El sentit comú generalitzat ha teixit el paral·lelisme entre ambdós pontífexs per raó d'acudits imprevistos i de floretes captades al vol. Simultàniament, però, també des de la dreta matussera fins a l'esquerra que més ha aflat la forca, hi ha una expecta-

tativa que pren la forma d'aquell *observar evangèlic* propi dels fariseus: "Caldrà demostrar si Francesc és Joan XXIII". I si es demostra que no és el Roncalli fet a mida, ja se sap l'actitud a prendre: sumar-se des de dins als qui es miren l'espectacle des de fora.

El fet que Joan XXIII mereixés una caracterització més o menys mítica té una explicació. Erudit i culte com era, el Papa ho havia escollit per lema episcopal *Obediència i pau*, manllevat al cardenal Baronio, i així el feia capaç

calli sabia on anava. Tenia prou confiança en Déu i en si mateix per creure que, a fi de comptes, les seves línies s'imposarien precisament gràcies a un exercici de llibertat responsable per part dels pares conciliaris. I ho va saber concedir.

Aquesta concessió, que s'ajustava al "repartir la mesura del blat en temps oportú" tan propi dels homes penetrats per l'Evangeli, sembla que també és característica del papa Bergoglio. Molts diuen: encara no ha fet res. I efecti-

bre *discurs de la lluna* que pronuncià la nit que els romans festejaven l'obertura del concili i els demanà de portar la carícia del Papa als nens i als qui s'havien quedat a casa. Semblantment, Francesc es fa un tip d'entomar i besar infants, tot permetent-se més llicències ara que tot just comença a ser conegut: la gavardina negra i la boina propicien aquelles sortides que fins ara no més trobàvem a la literatura i al cinema.

Però, si a més del somriure

Entre ells, aquests darrers dies hem tornat a sentir un nonagenari singular, el bisbe secretari de Joan XXIII. Amb l'humor après del mestre, es pensà que algú li gastava una broma quan per telèfon sentí: "Monsenyor Capovilla, sóc el papa Francesc".

I ara resulta que el bisbe secretari de Joan XXIII ha confessat: "Al terme de la meua vida toco amb la mà com el papa Francesc posa avui damunt la taula algunes intuïcions del papa Joan". Posa com a exemple que, en el dis-

ETTORE FERRARI / EFE

El Papa davant el beat. El dilluns passat, en el cinquantè aniversari de la mort de Joan XXIII, Francesc va resar davant la tomba del papa beat a la basílica de Sant Pere del Vaticà durant els actes de commemoració

de superar amb bonhomia les situacions més complexes i alhora li facilitava la capacitat de mirar lluny. En aquest tarannà, ultra la virtut, hi comptà la professionalitat d'historiador: va saber valorar, i al mateix temps relativitzar, les coses en el moment i el grau oportuns.

Encara hi ha qui s'entremencia en la qüestió de per què permeté una preparació tan mediocre del concili Vaticà II -la seva gran obra- per part dels organismes curials, blanc dels pares conciliaris des de les primeres sessions. En el fons, Angelo Giuseppe Ron-

calli, tan sols ha nomenat un grup de cardenals que es trobaran a primers d'octubre per donar els primers passos de la molt anhelada -des dels temps de Joan XXIII!- reforma de la cúria romana. Però, sense haver pres grans decisions, ha traspuat una manera de predicar el missatge cristià i un estil de viure que ha arribat des del primer moment a la gent.

Aquí els qui donen la talla són els infants i els vells. El papa Joan XXIII fruïa molt anant pels hospitals i també repartint caramels. Ha passat a la història el cè-

dels infants, ens fixem en l'alegria profunda dels ancians, és perquè els qui han omplert un dens full de serveis a Déu i a l'Església catòlica saben copsar les novetats i les imprevistes sortides de l'Esperit.

Per això no és estrany que Francesc faci l'elogi del paper dels avis en la transmissió de la fe. I els avis ho copen: comentant per la serenitat del papa Benet, passant pels plors de joia del cardenal Etchegaray, trobem nous *Simeons* que entonen el càntic dels qui creuen haver vist la salvació.

curals als ambaixadors que li van presentar fa pocs dies les seves credencials, va dir que l'Església ha de preocupar-se d'una manera particular dels últims, tot repetint la mateixa frase del papa Joan en el missatge radiat en mes abans de l'obertura del concili: "L'Església és de tothom, i ningú no n'és exclòs, però és particularment l'Església dels pobres".

És una expressió que tots nosaltres hem sentit molt al llarg d'aquests anys, però ara sembla que els cristians ens la comencem a prendre seriosament, sense demagogia.●